

Guía Docente				
Datos Identificativos				2021/22
Asignatura (*)	Literatura e Cultura	Código	613G01049	
Titulación	Grao en Español: Estudos Lingüísticos e Literarios			
Descritores				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Cuarto	Optativa	4.5
Idioma	CastelánGalego			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	Letras			
Coordinación	Ledo Martínez, Jorge	Correo electrónico	j.ledo@udc.es	
Profesorado	Ledo Martínez, Jorge	Correo electrónico	j.ledo@udc.es	
Web	https://coruna.academia.edu/JorgeLedo			
Descrición xeral	<p>Os vínculos entre dúas institucións como a literatura e a cultura abarcan un amplo abanico de relacións que van desde a canción de berce que escoita un neno no ventre da súa nai ata cuestións institucionais, mercantís e de identidade nacional e supranacional. Con todo, quizá sexa a lectura (auditiva ou visual), na súa aparente simplicidade, un dos lugares de encontro máis estimulantes para a análise das relacións entre literatura e cultura. A análise das prácticas lectoras non só alude ao predominio de certas formas de consumo cultural sobre outras, senón que incide en como os lectores reciben, interpretan, aceptan e rexeitan ideas, o efecto que pode exercer sobre os lectores un texto e as expectativas coas que estes se aproximan a aquel, como unha comunidade de sentido instituye lecturas rectas ou desviadas dos textos, etc.</p> <p>A multiplicidade de problemas que xurden dun feito tan aparentemente simple como alguén lendo ou escoitando un texto, levou a moitas disciplinas ?retórica, crítica textual, historia da literatura, teoría literaria, literatura comparada, historia do libro, historia social, antropoloxía, ciencias computacionais, psicoloxía, neuroloxía, etc.? a prestarlle unha cada vez maior atención á lectura como fenómeno merecedor de estudio. Como uso en declive ?e sobre isto discutírase ao longo das sesións?, incluso o «mundo da cultura» lanzouse a escribir manifestos acesos en defensa da lectura ou, mellor, de certo tipo da lectura que parece abocada a desaparecer.</p> <p>En suma, quen queira ocuparse da literatura e a cultura a través do prisma da práctica lectora, verase forzado non só a estudar o asunto desde unha perspectiva teórica, senón tamén histórica. Este curso é, xa que logo, a un tempo unha introdución aos cambios e as continuidades das prácticas, os códigos e os usos da lectura na cultura occidental e unha presentación dos distintos métodos de análises destes problemas e unha discusión sobre a validez destas propostas teóricas fronte aos novos retos expostos polo mundo dixital.</p>			

Plan de continxencia	<p>No caso de que se dea unha situación que requira a cancelación das aulas presenciais e que sexa preciso mudar a un modelo online ou mixto, contéplanse as seguintes modificacións.</p> <p>1. Modificacións dos contidos</p> <p>Os contidos do curso manteranse de acordo coa programación da guía docente, que se verá ampliada e complementada co programa do curso que se entregará aos estudantes na primeira sesión, xa sexa en formato papel ou en dixital. Os materiais necesarios para realizar o curso deixaranse no servizo de reprografía e, en caso de pasar ao formato non presencial, compartiranse a través de Microsoft Teams. Non hai, por tanto, ningunha modificación nos contidos.</p> <p>2. Metodoloxías</p> <p>2.1. Metodoloxías previas que se manteñen</p> <ul style="list-style-type: none">- Sesión maxistral- Presentación oral- Traballos tutelados (computa na avaliación)- Atención personalizada <p>2.2. Metodoloxías docentes que se modifican</p> <p>Mantéñense as metodoloxías, aínda que se pasa da docencia presencial a unha baseada na plataforma Teams e nas ferramentas que ofrece.</p> <p>3. Mecanismos de atención personalizada ao alumnado</p> <ul style="list-style-type: none">- Correo electrónico. Diariamente.- Teams. Diariamente. Prefírense as consultas polo chat desta plataforma.- Teams. Unha (1) sesión semanal en gran grupo para o avance dos contidos teóricos e dos traballos tutelados na franxa horaria que ten asignada a materia no calendario de aulas da facultade. Unha (1) sesión semanal en grupo para o seguimento e apoio na realización dos traballos tutelados? (dependendo do número de estudantes, poderán dividirse os grupos).- Teléfono. En circunstancias especiais nas que o estudante non teña acceso a ferramentas informáticas e só ata que a situación soluciónese. <p>4. Modificacións na avaliación</p> <ul style="list-style-type: none">- 20% asistencia e participación nas sesións maxistras online.- 30% participación nas discusións sobre os traballos tutelados + a presentación online do traballo ante o resto de membros da clase.- 50% Traballo final tutelado. <p>5. Modificacións da bibliografía ou webgrafía</p> <p>Non hai cambios. Todos os materiais facilitaranse a través da Wiki de Teams en combinación con Sharepoint.</p>
-----------------------------	---

Competencias do título	
Código	Competencias do título
A1	Coñecer e aplicar os métodos e as técnicas de análise lingüística e literaria.
A2	Saber analizar e comentar textos e discursos literarios e non literarios utilizando apropiadamente as técnicas de análise textual.
A3	Coñecer as correntes teóricas da lingüística e da ciencia literaria.
A7	Coñecer as literaturas en lingua galega, española e inglesa.
A11	Ter capacidade para avaliar, analizar e sintetizar criticamente información especializada.
A13	Coñecer a lingua, a literatura e a cultura latina.
A14	Ser capaz para identificar problemas e temas de investigación no ámbito dos estudos lingüísticos e literarios e interrelacionar os distintos aspectos destes estudos.
A15	Ser capaz de aplicar os coñecementos lingüísticos e literarios á práctica.
A16	Coñecer a crítica textual e a edición de textos.
A17	Ter un coñecemento avanzado das literaturas en lingua española.
A18	Coñecer a historia e a cultura das comunidades hispanofalantes.
A19	Dominar a gramática da lingua española.
A20	Coñecer a situación sociolingüística da lingua española.
A21	Coñecer a variación lingüística da lingua española.

A22	Coñecer a evolución histórica externa e interna da lingua española.
A23	Ter coñecementos de terminoloxía e neoloxía.
B1	Utilizar os recursos bibliográficos, as bases de datos e as ferramentas de busca de información.
B2	Manexar ferramentas, programas e aplicacións informáticas específicas.
B3	Adquirir capacidade de autoformación.
B4	Ser capaz de comunicarse de maneira efectiva en calquera contorno.
B5	Relacionar os coñecementos cos doutras áreas e disciplinas.
B6	Ter capacidade de organizar o traballo, planificar e xestionar o tempo e resolver problemas de forma efectiva.
B7	Ter capacidade de análise e síntese, de valorar criticamente o coñecemento e de exercer o pensamento crítico.
B8	Apreciar a diversidade.
B9	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.
B10	Comportarse con ética e responsabilidade social como cidadán/á e profesional.
C1	Expresarse correctamente, tanto de forma oral coma escrita, nas linguas oficiais da comunidade autónoma.
C3	Utilizar as ferramentas básicas das tecnoloxías da información e as comunicacións (TIC) necesarias para o exercicio da súa profesión e para a aprendizaxe ao longo da súa vida.
C6	Valorar criticamente o coñecemento, a tecnoloxía e a información dispoñible para resolver os problemas cos que deben afrontarse.
C8	Valorar a importancia que ten a investigación, a innovación e o desenvolvemento tecnolóxico no avance socioeconómico e cultural da sociedade.

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe	Competencias do título		
O alumno debe coñecer os principios da Semiótica da Cultura e teorías afíns que insiren os estudos literarios nun ámbito superior e complexo como é o da cultura	A1 A2 A3 A11 A14	B1 B2 B3 B5 B8 B9	C3 C6
O alumno debe ser capaz de aplicar a investigación en literatura comparada con la realidade de su ámbito vital, histórico y artístico	A1 A2 A3 A11 A15 A21 A22 A23	B1 B2 B3 B4 B6 B7 B8 B10	C1 C6 C8
O alumno debe ser capaz de valorar a memoria sociohistórica e literaria da súa contorna vital e de poñela en relación con outros ámbitos distantes no tempo e no espazo para acadar unha interpretación universal dos casos de estudo comparado aos que se enfrenta	A11 A14	B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 B10	C6 C8

O alumno debe coñecer as linguas e literaturas castelá, galega, portuguesa e inglesa, así como posuír algúns coñecementos doutras linguas e culturas para poder investigar no campo da literatura comparada	A7		C1
	A13		C8
	A15		
	A16		
	A17		
	A18		
	A19		
	A20		

Contidos	
Temas	Subtemas
1. A lectura como problema teórico. I. Lectura, análise literaria e campos afíns	
2. A lectura como problema histórico. I. A lectura no mundo clásico	
3. A lectura como problema histórico. II. A Idade Media	
4. A lectura como problema histórico. III. A Galaxia Gutenberg	
5. A lectura como problema histórico. IV. Lectura e modernidad	
6. A lectura como problema teórico. II. Apocalípticos e integrados	

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias	Horas presenciais	Horas non presenciais / traballo autónomo	Horas totais
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A7 A11 B3 B5 B8 C1 C6	12	24	36
Presentación oral	A15 B2 B4 B5 B6 B8 C1 C3 C6	4	8	12
Estudo de casos	A2 A7 A13 A14	3	6	9
Análise de fontes documentais	A3 A7 A11 A14 A23 B1 B2 B3 B9 C3 C6	4	22	26
Obradoiro	A1 A2 A3 A7 A11 A23 B3 B4 B5 C1 C6	2	2	4
Aprendizaxe colaborativa	A1 A2 A11 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B10 C1 C6	2	1.5	3.5
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A7 A11 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A21 A22 A23 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 C1 C3 C6 C8	4	16	20
Atención personalizada		2	0	2

*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Sesión maxistral	O docente explicará na aula os contidos principais da materia. Inclúense dúas sesións máis sobre a orientación teórica do método chamado "estudo de caso", que servirán como introdución á práctica comparatista.

Presentación oral	Os alumnos presentarán na aula os traballos realizados
Estudo de casos	Os alumnos estudarán algún aspecto relevante da historia da lectura ben a través dun corpus histórico da súa elección, ben a través dun conxunto de textos teóricos.
Análise de fontes documentais	Realizar procuras bibliográficas a través da biblioteca e da rede, buscar fontes documentais pertinentes para o tema proposto.
Obradoiro	Traballo na aula, seguido e orientado polo docente
Aprendizaxe colaborativa	O método de traballo na aula conleva ese tipo de aprendizaxe
Traballos tutelados	Os estudantes realizarán na aula e fóra dela, como tarefa autónoma, un traballo no que irán aplicando o aprendido durante o curso, valorando o que é cientificamente pertinente en manexando a tecnoloxía necesaria para ordenar a información.

Atención personalizada

Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	O profesor atenderá en horario de titorías aos estudantes. Ditas titorías poderán ser en persoa ou a través de videotutorías (Teams).

Avaliación

Metodoloxías	Competencias	Descrición	Cualificación
Sesión maxistral	A1 A2 A3 A7 A11 B3 B5 B8 C1 C6	Valorarase a asistencia, atención e participación nestas clases.	20
Presentación oral	A15 B2 B4 B5 B6 B8 C1 C3 C6	Presentarase na aula o resultado do traballo realizado, explicando o proceso de realización e os aspectos relevantes.	30
Traballos tutelados	A1 A2 A3 A7 A11 A14 A15 A16 A17 A18 A19 A20 A21 A22 A23 B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B9 B10 C1 C3 C6 C8	Valorarase a elaboración continuada do traballo, a comunicación ao docente das dificultades e avances ao longo do proceso, o uso de axeitadas fontes de documentación e o tratamento coherente da información.	50

Observacións avaliación

<p>Na aula, na primeira sesión do curso, especificaranse os pormenores para a realización do traballo tutelado. A presentación oral do traballo ?duración, ferramentas empregadas, obxectivos? realizarase na sesión correspondente. Os plaxios detectados con calquera aplicación informática da UDC ou polo mesmo profesor, conlevarán unha cualificación de 0,00 inapelable.</p> <p>A proba da primeira oportunidade consistirá na entrega deste traballo tutelado, adecuadamente deseñado e impreso. Se o traballo non se entrega, o alumno será cualificado cun NON PRESENTADO.</p> <p>Na segunda oportunidade, a proba consistirá na entrega dese traballo tutelado.</p> <p>O estudante que se presente á convocatoria adiantada (en decembro), deberá axustarse ás normas que rexen para a 2ª oportunidade (a de xullo).</p> <p>Ao principio de curso entregarase aos estudantes un barreno pomenorizado de que será tido en conta na avaliación do traballo: coherencia, corrección, estrutura, ortografía, etc.</p> <p>Repetidores ou alumnos con exención de asistencia, por razóns laborais ou doutra índole, deberán poñerse en contacto co docente ao comezo do curso ?non máis tarde? para a organización da súa docencia. Programaranse titorías presenciais e non presenciais para cursar satisfactoriamente a materia.</p>

Fontes de información

Bibliografía básica	<ul style="list-style-type: none">- VV. AA. (2011). Historia de la lectura en el mundo occidental. Madrid: Taurus- Frederick G. Kilgour (1998). The Evolution of the Book. New York, Oxford: Oxford University Press <p>Engádense a continuación outras historias da lectura e do libro que poderían ser de utilidade para complementar os contidos dos dous manuais recomendados arriba. Dado que se trata dun tema amplo, a bibliografía específica para cada un dos períodos históricos contemplados darase ao principio de cada un dos temas, e orientarase aos alumnos para elaboraren unha bibliografía propia para a redacción dos seus traballos.</p>
Bibliografía complementaria	<ul style="list-style-type: none">- Lucien Febvre, Henri-Jean Martin (2005). La aparición del libro. México: Fondo de Cultura Económica- Steven Roger Fischer (2004). A History of Reading. London: Reaction Books- E. A. Havelock (1996). La musa aprende a escribir. Reflexiones sobre oralidad y escritura desde la Antigüedad hasta el presente. Barcelona: Paidós- Karin Littau (2006). Theories of Reading: Books, Bodies, and Bibliomania. Cambridge: Polity Press- Alberto Manguel (2006). Una historia de la lectura. Barcelona: Lumen (tamén en Madrid: Alianza)- Leighton D. Reynolds; Nigel G. Wilson (1995). Copistas y filólogos. Las vías de transmisión de las literaturas griega y latina. Madrid: Gredos

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario

Observacións

É extremadamente importante que os alumnos asistan á primeira sesión do curso para entender cal será o funcionamento das sesións. En caso de ser isto imposible, ínstaselles a que accedan ao sitio de [Teams](#) para poder acceder a un resumo da mesma.

(*A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías